

I.

Augsti godātais ministra kungs,

Saņēmis Jūsu 26.aprīļa No. R.12644 apkārtrakstu, kurā atrodu apsvērumus par politisko stāvokli, atļaujos pie tā taisīt dažas piezīmes, ievērojot, ka Jūsu rakstā izteikta vēlēšanās dzirdēt pārstāvju domas sakarā ar apsvērumiem un novērtējumiem. Mana pirmā piezīme būtu, ka tādi apkārtraksti, kā minētais, ir pārstāvjiem ļoti nepieciešami, jo tikai zinot, kādi apsvērumi vada galveno iestādi, pārstāvjiem ir iespējams vadīt savu uzmanību, dot tai noteiktu virzienu un apsvērt kopā ar galveno iestādi apstākļu novērtējumu. Pēc satura Jūsu apkārtraksts novada tūdaļ uz zināmiem vispārejiem jautajumiem, pirmā vietā uz jautājumu par Vācijas politiskā rakstura galvenām tendencēm. No Jūsu raksta izprotu, ka Jūs saskatat šais tendencēs divas nošķiras, apzīmejojot tās ar reālām un nereālām prasībām. Liekas, ka šāds nošķirojums var radīt pārpratumus, jo būs dažādi ieskatī par to, kur šīm prasībām ir robežas. Pēc vieniem ieskatiem Vācijas prasība pēc kolonijām ir reāla, pēc citu atkal nereāla. Vācijai prasība pēc kolonijām var izlikties kā praktiskas nepieciešamības nesta, citiem atkal kā iracionālu jūtu izpausta, kurās izteicas dziņa pēc hegemonijas vai vismaz līdzekļa tādu hegemoniju sasniegt. Ja tiešām būtu velkamas robežas Vācijas reālām prasībām, tad, varbūt, varētu iedomāties, ka ar zināmu tās prasību reali-

Augsti godātam

Y. MUNTERA kungam,
Ārlietu ministram,

šobrīd var skaļi izvēlēties par savu dzimteni Vāciju ? Vai te nav gadījums, kur tiešām asinis valda pār cilvēku, par viņa domām un mērķu novirzienu ? Vai vācu skolai, tik vāciskai ģimenei nebija savs iespaids ? Kā viss notikums atbalsojās Latvijā un ārzemēs, par to Tu pats būsi dzirdējis un man lieki par to runāt.

Tā esam nonākuši pie notikumu pēdējām dienām un pie atsaucsmēm, kas dzīvas gandrīz katrā latviešu cilvēkā, kam palikusi vēl brīvāka sajūta. Ko nu darīt tālāk ? Beigu beigās - tas ir pats svarīgākais. Uz to jāatbild, cik satumšota arī neizliekās tagadne. Jāmeklē tomēr ceļš, ja vēl to varam, par ko jau šaubas. Iet līdzšinejo ceļu tālāk ? Tas jau izstaigāts un tas nozīmētu atrasties arvien ļaunākos apstākļos.

Pirmais: Mūsu politiskā atsvešināšanās izbeidzama. Jāatgriežas pie darba, ko iesāka 20 un vairāk gadus atpakaļ un kas par šiem pēdējiem gadiem iznīcināts. No jauna jāmeklē sakari ar Rietumeiropas lielajām valstīm, ar tās sabiedrību un politiskām iestādēm. Tikai tādos sakaros var saskatīt jaunas izredzes. To esmu bieži atkārtojis visus šos laikus savos oficiālos ziņojumos. Te Briselē ieradies, es tūdaļ jutu, ka esam nodzīvojuši gadus nepanākuši vairāk, kā to, kas jau bijis sasniegts 10-15 gadus atpakaļ. Patiesībā mēs esam izsaimniekojuši visas lielākās un iespaidīgākās sabiedrības simpātijas. Varētu daudziem piemēriem raksturot, kādi šie iespaidi vēl palikuši, ka tie pa daļai kļuvuši pat komiski. Lielā politiskā Eiropas strāva, kas plūst caur Tautu Savienību, plūda un plūst caur Franciju un Angliju, caur Beļģiju un Šveici, ir tikusi pamesta.

Bet lai iegūtu atkal Rietumeiropas vai Amerikas noteicošo aprindu simpātijas, ir vajadzīgs arī iekšējā politikā iet citus ceļus. Man bija gadījums to

Tev izteikt atklātā un sirsnīgā vēstulē, par kuru esmu pārliecināts, Tu esi bieži domājis. Ar tām doktrīnām, kas nāk no Alfrēdiem un Andrejiem Bērziņiem, mēs kļūsim - tam arvien svešāki valdošām aprindām un iestādēm rietumos, Amerikā, it visur. Ari mūsu ārlietu politikas pānkumi un ar to viss mūsu ārējais stāvoklis, atkarājās lielā mērā no mūsu doktrīnas un mūsu politiskās satvērsmes. Tas tā būs arvien vairāk un ja Tev rakstīju minēto vēstuli, tad taisni tamdēļ, ka laiks, un vēl vairāk notikumi, kas gatavojas, mūs piespiedīs mainīt iekšējo politiku, vispirms drošsirdīgi izveidojot valsts satvērsmi tautas valdības garā.

Vai tiešām Latvijā ir kāds īsts latvietis, kas gribētu vēlēties, ka uzvar Vācija ar Padomju Krieviju? Nē, mans draugs. Nav neviena latvieša, kas to vēlētos un kam būtu tāda pārliecība, ka uzvarēs Vācija. Visi skatās tikai uz to, kādus soļus ies Sabiedrotie. Bet Sabiedroto uzvara būs arī zināmu tiesisku valsts ideālu uzvara, par ko neviens nešaubās. Šis tagadējais gads būs izšķirošs tai ziņā, ka likteņa svara kausi nosvērsies lielo demokrātiju labā, kas nolēmušas pārveidot visu Eiropu uz tiesiski jauniem pamatiem. Protams, mūsu presē arī par šo nodomu nekas nav lasams, nedz arī kaut kas atskanejis par tiem nodomiem oficiālās runās.

Ar šo apstākli, ka Eiropa pārveidosies, jāreķinās un tas nozīmē, ka mums jau laikus jāmeklē sakari ar tām sabiedrības aprindām, kas varēs mums dot atbalstu. Ja notiek paredzētās lielās kustības - Vācijas sabrukšana, varbūteja intervencija no ziemeļiem uz Padomju Krieviju - Sabiedroto spēku ieiešana Baltijas jūrā, Baltijas jūras atsvabināšana no vācu-krievu dominācijas, - kur būsīm tad mēs? Vai mums būs vieta saimē, kurā atradīsies patstāvīgas konstitucionālas valstis ar domām, kas ir tuvas jaunās Eiropas konstitūcijas mērķiem viņu